

Een vriendelijker manier van scheiden

‘Collaborative divorce’ (overlegscheiding) is overgewaaid uit de VS. Zelfs de advocaten van beide ex-partners slaan daarbij een gematigde toon aan.

Door CLEO SCHEERBOOM

Wie wil scheiden heeft verschillende opties om de huwelijksband te verbreken. Steeds meer partners kiezen er dan voor om in goed overleg uit elkaar te gaan. Mediation wint daarbij aan terrein. Hierbij maken partners samen met een mediator in goed overleg afspraken over de verdeling van de bezittingen en inkomen en de zorg voor de kinderen. De voordelen daarvan ten opzichte van een zogenoemde vechtscheiding voor de rechtbank zijn groot.

In de praktijk kan de bijzondere positie van de mediator – als onafhankelijk bemiddelaar – echter ook een nadeel vormen voor de partners. De mediator mag geen advies geven aan één van de partijen. Dat kan lastig zijn als er ongelijkheid is in positie van partners. Bijvoorbeeld als een van de partners ondernemer is of veel meer vermogen heeft dan de ander. Of als een van beide een overheersende rol in de relatie heeft.

Het alternatief – het inhuren van een advocaat door elke partner en het starten van een procedure – is echter weinig aantrekkelijk. Partijen komen zo immers toch tegenover elkaar te staan. In de Verenigde Staten werd daarom in 1990 de zogeheten *collaborative divorce* methode ontwikkeld.

Bij collaborative divorce, of wel overlegscheiding, heeft zowel de man als de vrouw een eigen advocaat die de belangen behartigt. Maar de belangrijkste opdracht van de advocaten is als een team te opereren zodat de cliënten in goed overleg het huwelijk kunnen beëindigen. En net als bij mediation zijn de kosten veelal lager dan een gerechtelijke procedure die vaak jaren kan duren.

Marjoleine de Boorder, advocaat en partner van De Boorder Schoots werkt sinds enige tijd ook met de collaborative divorce methode. En met succes, zegt ze. Haar kantoor in Naarden is gespecialiseerd in familierecht en echtscheidingsbemiddeling. Ze nam het initiatief om vorige maand twee in de methode gespecialiseerde advocaten uit de Verenigde Staten te laten overkomen voor een training van kantoor- en vakgenoten.

Het traject van de overlegscheiding start met een voorgesprek tussen advocaat en zijn cliënt, bedoeld om de belangen en gevoelig-

heden te inventariseren. De Boorder: „Onderwerpen waarbij de emoties hoog kunnen oplopen. In de collaborative divorce praktijk in de Verenigde Staten noemen ze dat de *hot buttons*. Het gaat erom de tegengestelde belangen te inventariseren en te kijken waar partijen elkaar kunnen vinden.”

Bijvoorbeeld bij de verdeling van een onderneming. De Boorder: „De partner die geen ondernemer is, kan recht hebben op een deel van de waarde van de onderneming. En heeft er dan belang bij

dat de onderneming op de juiste manier wordt gewaardeerd. Voor de ondernemer is het echter belangrijk dat de verdeling de continuïteit van het bedrijf niet negatief beïnvloedt.”

De advocaten brengen in onderling overleg deze standpunten op tafel om tot een goede oplossing te komen. Daarbij kan de input van een deskundige – bijvoorbeeld een financieel adviseur – helpen bij het vinden van een voor beide partijen acceptabele oplossing.

De Boorder noemt een voorbeeld waarbij in het huwelijk de man over een groot familievermogen beschikt. Het vermogen valt volgens de huwelijkse voorwaarden buiten de verdeling. De vrouw heeft voor de kinderen gezorgd, heeft geen geld en een beperkte opleiding. De man werd erg beïnvloed door de familie bij de scheiding om het vermogen buiten de verdeling te houden.

De Boorder: „Omdat er kinderen in het spel zijn wil de man toch een

klein deel van het vermogen naar de vrouw laten gaan. Geld waarmee ze een opleiding kan volgen. Dat was namelijk voor haar erg belangrijk. Zodat ze als de kinderen groter zijn in haar eigen inkomen kan voorzien.”

Ondanks de openheid is collaborative divorce niet vrijblijvend. Omdat de belangen groot zijn, is een aantal spelregels vastgelegd. Zo moeten de advocaten en de expert een contract tekenen waarin ze verklaren dat ze hun cliënt nooit meer kunnen bijstaan in een

gerechtelijke procedure. Deze diskwalificatieovereenkomst bepaalt dat de cliënt die toch naar de rechter wil stappen, een andere advocaat moet inhuren. Transparantie is een ander onderdeel van de afspraken: alle bezittingen, schulden en inkomen moeten op tafel komen. Ook die ene vergeten verzekeringpolis. De Boorder: „Het gaat om vertrouwen. Als een van de partijen zaken achterhoudt, dan zal de advocaat beslissen zich terug te trekken.”

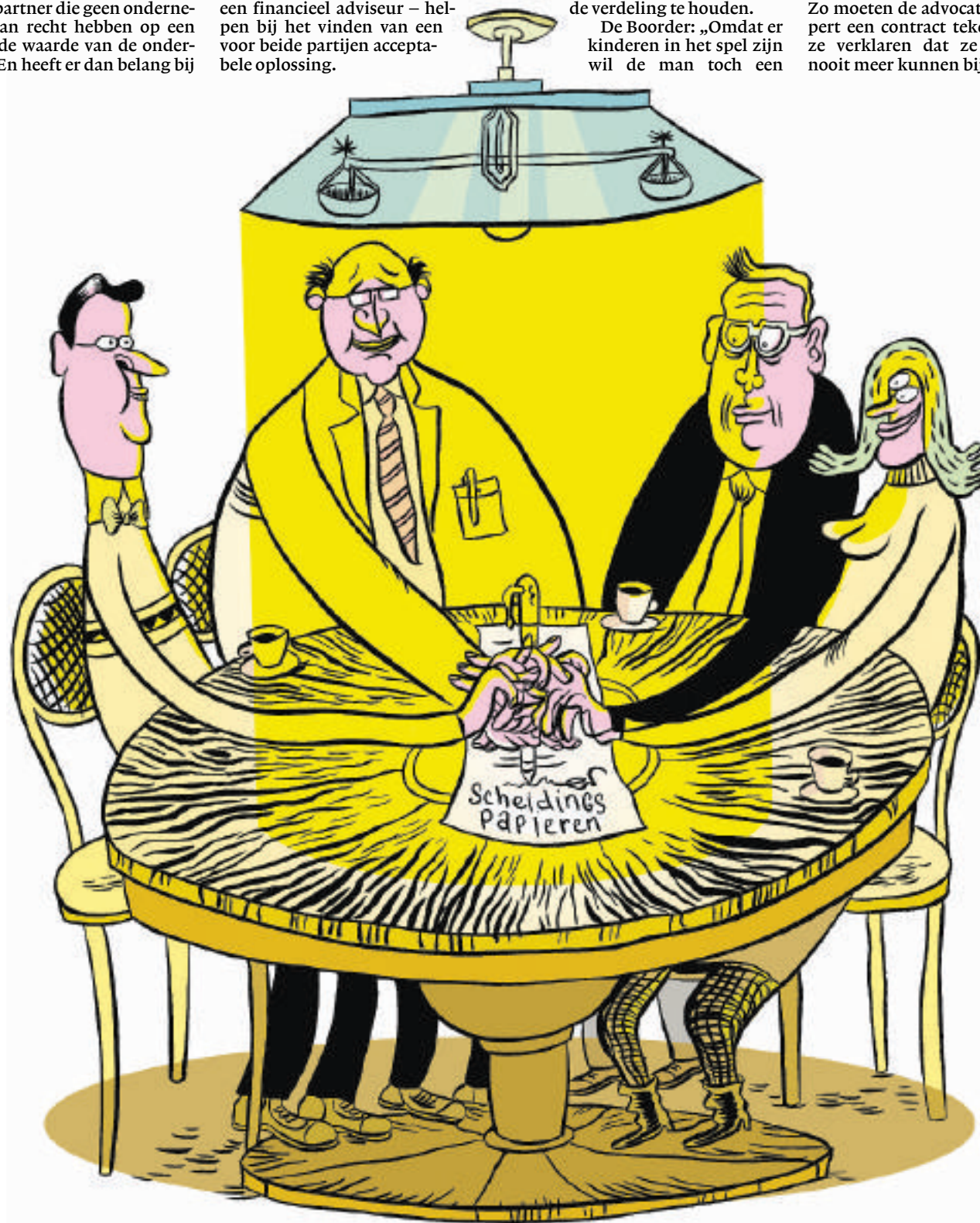
Het kernpunt is volgens De Boorder de directe communicatie en samenwerking tussen partijen. „Je zit met zijn vieren aan tafel. Waar advocaten in de reguliere echtscheidingspraktijk vooral schriftelijk communiceren zitten deze nu naast de cliënt aan tafel.”

Dat zorgt volgens haar direct voor een andere dynamiek. „De ervaring is dat als de advocaten het goede voorbeeld geven door op een open manier te onderhandelen, cliënten vanzelf volgen”, zegt De Boorder.

Ook de overkoepelende vereniging Familierecht Advocaten Scheidingsbemiddelaars (vFAS) ziet veel in deze nieuwe vorm van echtscheiding. Volgens hen past het in de groeiende behoefte om echtscheidingsconflicten buiten de rechter op te lossen.

De expert denkt mee

Externe deskundigen spelen een belangrijke rol bij collaborative divorce. Zo kan bijvoorbeeld een financieel adviseur, accountant, coach of (kinder)psycholoog worden ingehuurd. Verwacht wordt dat ze creatief meedenken over de oplossingen bij geschillen. De expert wordt door de partijen gezamenlijk ingeschakeld en werkt nauw samen met de advocaten. Ook de kosten worden gedeeld tussen partners. Voor hem of haar gelden dezelfde regels als voor de advocaten. Ook zij tekenen ervoor niet mee te werken aan een gerechtelijke echtscheidingsprocedure voor dezelfde cliënten. Dit alles om te voorkomen dat er een zogeheten *battle of experts* ontstaat. Een bekend fenomeen bij klassieke scheidingen waarbij een onderneming of vermogen moet worden verdeeld. De ondernemer of vermogende particulier laat zich dan bijstaan door de eigen fiscalist of accountant, waardoor ook de andere partij zich genoodzaakt ziet een expert in te huren. Uiteindelijk moet vaak een derde expert daarna een oordeel vellen.

Illustratie Michiel van de Pol